

Assessing Courts' Undertaking of Restructuring and Insolvency Actions
best practices, blockages and ways of improvement

Działalność sądów w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych:

Joanna Kruczałak-Jankowska, Monika Maśnicka, Anna Machnikowska

Uniwersytetu Gdańskiego

This project is co-funded
by the Justice Programme
of the European Union

Centre for Social Studies
University of Coimbra

Lisboa
Centro de Informação Urbana

acuria.eu

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	2.2.1.	Rola sądu i sędziego w postępowaniu upadłościowym i restrukturyzacyjnym
II.	Wprowadzenie do badań aktowych	2.2.2.	Kompetencje sędziów upadłościowych
III.	Badania aktowe	2.2.3.	Czas trwania postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego
1.	Forma prawna dłużników	2.2.4.	Organizacja sądów
2.	Autor wniosku o ogłoszenie upadłości	2.3.	Doradca restrukturyzacyjny
3.	Rodzaje upadłości	2.3.1.	Kompetencje doradcy restrukturyzacyjnego
4.	Czas trwania postępowań upadłościowych	2.3.2.	Sposób ustanowienia
5.	Aktywność stron w postępowaniach upadłościowych	2.3.3.	Działalność doradców restrukturyzacyjnych
6.	Efektywność postępowań upadłościowych	2.3.4.	Nadzór nad doradcami restrukturyzacyjnymi
7.	Majątek upadłego dłużnika	2.4.	Pełnomocnicy w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych
8.	Postępowania restrukturyzacyjne	2.5.	Wierzyciele w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych
IV.	Wprowadzenie do wywiadów, grup fokusowych oraz warsztatów	2.5.1.	Postępowanie wierzycieli
V.	Wyniki wywiadów, grup fokusowych oraz warsztatów	2.5.2.	Wierzyciele publicznoprawni
1.	Ogólna ocena systemu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego		
2.	Strategiczne postępowanie uczestników postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego		
2.1.	Dłużnik		
2.2.	Sąd i sędzia – komisarz		

-
- 2.5.2.1. Izby i urzędy skarbowe
 - 2.5.2.2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych
 - 2.6. Pracownicy jako wierzyciele
 - 2.7. Banki
 - 3. Wybrane zagadnienia postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego
 - 3.1. Postępowanie restrukturyzacyjne w praktyce
 - 3.2. Rady wierzycieli
 - 3.3. Upadłość i restrukturyzacja grup spółek
 - 3.4. Postępowania transgraniczne
 - 3.5. Koszty postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego
 - 4. Bariery i postulaty
 - 4.1. Niskie zaufanie do sądów
 - 4.2. Efektywność postępowań upadłościowych
 - 4.3. Sposób stanowienia prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego
 - 4.4. Częste zmiany prawa
 - 4.5. Przywiązanie sądów do literalnego brzmienia przepisów
 - 4.6. Nadmierny formalizm procedur
 - 4.7. Organizacja sądów
 - 4.8. Zaplecze techniczne sądów i dostępne narzędzia IT
 - 4.9. Wzory pism
 - 4.10. Transparentność postępowań
 - 4.11. Majątek dłużnika i jego sprzedaż w postępowaniu upadłościowym
 - 4.12. Niedoceniana droga karna
 - 4.13. Struktura akt upadłościowych
 - 4.14. Wyłączenie upadłości konsumenckiej
 - 4.15. Właściwość sądów okręgowych w sprawach upadłościowych i restrukturyzacyjnych
 - 4.16. Wspecjalizowane wydziały odwoławcze
 - 4.17. Spotkania organizacyjne z przewodniczącym wydziału
 - 4.18. Korespondencja elektroniczna
 - 4.19. Szkolenia
 - 4.20. Zgłaszanie wierzytelności bezpośrednio do syndyków
 - 4.21. Bilansowa przesłanka upadłości
 - 4.22. Postępowanie restrukturyzacyjne a przedawnienie roszczeń

I. Wprowadzenie

Niniejsza publikacja stanowi efekt ponad dwuletnich badań naukowych przeprowadzonych przez pracowników Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego w ramach projektu ACURIA – ‘Assessing Courts’ Undertaking of Restructuring and Insolvency Actions: best practices, blockages and ways of improvement’ (Ocena działalności sądów w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych: najlepsze praktyki, bariery i sposoby poprawy)¹. Celem projektu było określenie w oparciu o badania teoretyczne i empiryczne czynników usprawniających oraz blokujących przeprowadzenie efektywnych postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych. Założeniem projektu było omówienie występujących w praktyce prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego blokad oraz przygotowanie zbioru dobrych praktyk.

W ramach czterech etapów projektu ACURIA, zespół badawczy dokonał analizy obecnego ustawodawstwa krajowego i unijnego, a także

orzecznictwa z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego, oraz zebrał stosowne dane statystyczne (etap I). Poza badaniami teoretycznymi, zespół badawczy przeprowadził badania empiryczne, które polegały na kompleksowej analizie akt spraw sądowych z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego w obszarze dwóch sądów rejonowych (etap II), przeprowadzeniu szablonowych wywiadów z 32 specjalistami z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego (etap III), organizacji 3 grup fokusowych oraz warsztatów – konferencji naukowej (etap IV).

Założone w projekcie skonfrontowanie norm formalnych (Prawa upadłościowego i naprawczego oraz nowej ustawy Prawo restrukturyzacyjne) z relacjami uczestników i interesariuszy postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych stanowi przejaw stosowanej już w Polsce metody ekonomicznej socjologii prawa².

Analiza akt spraw sądowych obejmowała Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku oraz Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie. Badaniem objęto łącznie 243 sprawy upadłościowe i restrukturyzacyjne, które zostały prawomocnie

¹ Projekt ACURIA jest programem badawczym realizowanym przez cztery państwa europejskie tj. Holandię (Universiteit Maastricht), Polskę (Uniwersytet Gdański), Portugalię (Centro de Estudos Sociais z siedzibą w Coimbra) oraz Włochy (Universita Degli Studi Di Firenze). Projekt został sfinansowany z Programu Unii Europejskiej Sprawiedliwość (2014-2020) – Justice Programme (2014-2020), na podstawie umowy o udzielenie dotacji z dnia

30.11.2016 r. numer 723202 (odpowiedź na zaproszenie do składania ofert JUST-2015-JCOO-AG/JUST-2015-JCOO-AG-1).

² B. Pilitowski *Polski system upadłościowy – instytucja społeczna i jej funkcjonalność*, Studia socjologiczne 2013/1, s. 123-124;

zakończone w okresie 01.01.2012 – 31.12.2016 r. Akta były badane m.in. pod kątem struktury organizacyjnej dłużnika oraz wierzycieli, rodzaju postępowania (postępowanie o charakterze upadłości likwidacyjnej lub układowej) i jego wyniku, wysokości i rodzaju uznanych wierzytelności, składników majątku dłużnika stanowiących masę upadłości, czasu trwania postępowania, środków zabezpieczających, środków odwoławczych, stopnia zaspokojenia wierzycieli oraz kosztów postępowania. Z badania wyłączone zostały postępowania dotyczące jedno-osobowych przedsiębiorców oraz upadłości konsumenckie.

W ramach kolejnego etapu projektu przeprowadzone zostały zestandaryzowane wywiady z osobami zajmującymi się w różnym charakterze – prawem upadłościowym i restrukturyzacyjnym. Uczestnikami tego etapu były 32 osoby. Swoimi spostrzeżeniami z zakresu zarówno legislacji, jak również praktyki prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego podzielili się z zespołem badawczym: naukowcy, sędziowie, doradcy restrukturyzacyjni, adwokaci lub radcy prawni, pracownicy sekretariatu sądowego, przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, przedstawiciele Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz związków zawodowych, przedstawiciele Izb Skarbowych i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

przedstawiciele przedsiębiorców i banków. Stworzenie tak szerokiego kręgu osób ankietowanych umożliwiło zespołowi badawczemu zebranie różnych opinii, determinowanych zajmowaną w ramach postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych funkcją, co zagwarantowało szeroką optykę widzenia problemów prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego.

Organizacja 3 grup fokusowych umożliwiła spotkanie osób zajmujących się prawem upadłościowym i restrukturyzacyjnym w różnym charakterze, a także wymianę poglądów. Podobne funkcje spełniła konferencja naukowa, która stanowiła realizację jednego z założonych zadań w ramach etapu czwartego Projektu ACURIA. Podczas konferencji zaprezentowano wyniki badań aktowych oraz ich wstępną analizę.

Przeprowadzenie szerokich badań empirycznych, które zaangażowały różnych uczestników postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, umożliwiły wieloaspektową analizę problemów prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego, a także poznanie perspektywy różnych osób. Taka metodologia prowadzenia badań, zaproponowana przez pomysłodawcę i lidera Projektu: Centro De Estudos Sociais (CES) Coimbra, stanowiła niewątpliwą wartość projektu ACURIA.

acuria.eu